

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589-ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אברהים בולוס

ALBA STAR

מבקשת

ע"י ב"כ עוה"ד פישר בכר חן וול אוריון ושות'/

נגד

1. עמוס פרל
2. דניז פרל

משיבים

ע"י ב"כ עוה"ד אשר רטבאום

פסק דין

- 1
- 2 .1 בקשת רשות ערעור על פס"ד של ביהמ"ש לתביעות קטנות בחיפה (כב' השופטת קרן מרגולין-
3 פלדמן) מיום 18.10.18, שניתן בתיק 18-05-47657 (להלן: פסה"ד).
- 4
- 5 המחלוקת בין הצדדים סבה סביב פרשנות התיבה "טיסה שהמריאה" בחוק שירותי תעופה
6 (פיצוי וסיוע בשל ביטול טיסה או שינוי בתנאיה), תשע"ב-2012 (להלן: החוק).
- 7
- 8 **רקע כללי**
- 9 .2 המשיבים הגישו לביהמ"ש קמא תביעה בגדרה טענו כי רכשו מאת המבקשת כרטיסי טיסה
10 מתל אביב לוורנה ליום 3.10.17. בהתאם לרשום בכרטיסי הטיסה, ההמראה תוכננה לשעה
11 12:40, אולם בפועל התרחשה בשעה 20:49 - קרי באיחור של למעלה מ- 8 שעות.
- 12
- 13 .3 על יסוד מסכת עובדות נטענת זו, המשיבים עתרו לחיוב המבקשת בתשלום פיצוי כספי
14 בהסתמכם על החוק.
- 15
- 16 .4 מנגד המבקשת טענה, כי הטיסה המריאה בשעה 20:35, קרי בעיכוב שהינו פחות מ- 8 שעות,
17 אשר אינו מקים למשיבים זכאות לפיצוי הכספי הקבוע בחוק, שכן המועד הקובע אינו מועד
18 ההמראה בפועל אלא התנתקות כלי הטיס מהשרוול שמחברו לטרמינל. ולחילופין, נטען, כי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589 ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

1 הטיסה התעכבה בשל נסיבות שאינן בשליטתה, אלא עקב תקלה בלתי צפויה שנתגלתה בכלי
2 הטיס.

המתווה הנורמטיבי

5 לפני סקירת החלטתו של ביהמ"ש קמא וכדי שנעמוד מקרוב על המחלוקת שניטשה בין
6 הצדדים, נציב לנגד עינינו את הוראותיו הרלוונטיות של החוק.

8 טיסה שבוטלה הוגדרה בסעי' 1 לחוק בזו הלשון :

10 "טיסה שבוטלה" – כל אחת מאלה, ואולם לא יראו שינוי
11 במספר הטיסה כשלעצמו כטיסה שבוטלה:
12 (1) טיסה שלא התקיימה;
13 (2) טיסה שהמריאה באיחור של שמונה שעות לפחות
14 מהמועד הנקוב בכרטיס הטיסה או באיחור שנקבע לפי
15 סעיף 6(ח)''.

16 בגין טיסה שבוטלה, הנוסע זכאי, בין היתר :

18 6(א) נוסע שהונפק לו כרטיס טיסה לטיסה שבוטלה,
19 יהיה זכאי לקבל ממפעיל טיסה או מהמארגן הטבות אלה:

21 (3) פיצוי כספי כאמור בתוספת הראשונה.

23 למרות האמור, עילה זו נשללת מאת הנוסע בהתקיים אחד החריגים, לרבות החריג שקיבל
24 ביטוי בסעי' 6 (ה)(1) לחוק:

26 "ה) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ג), נוסע שטיסתו
27 בוטלה לא יהיה זכאי לפיצוי כספי כאמור בתוספת
28 הראשונה, אם מפעיל הטיסה או המארגן הוכיח כי התקיים
29 אחד מאלה:

31 (1) הטיסה בוטלה בשל נסיבות מיוחדות שלא היו
32 בשליטתו, וגם אם היה עושה כל אשר ביכולתו – לא היה
33 יכול למנוע את ביטולה בשל אותן נסיבות''.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589-ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

ההחלטה וטענות הצדדים

6. בפני ביהמ"ש קמא התקיים דיון ביום 14.10.18 ובעקבותיו ניתן פס"ד מושא הבקשה שבפניי. בפס"ד זה ביהמ"ש קמא קיבל את גרסת המשיבים וקבע כי חל עיכוב של למעלה מ- 8 שעות בטיסה, שכן הקובע הינו ההפרש בין הזמן המקורי הנקוב בכרטיס הטיסה עד להמראה בפועל, היינו ניתוק כלי הטיס ממסלול הטיסה. כן קבע, כי המבקשת לא הוכיחה כי התקלה נגרמה בשל נסיבות שאינן בשליטתה.

ביהמ"ש קמא קיבל את התביעה וחייב את המבקשת לפצות את המשיבים בתשלום פיצוי בסך 4,100 ₪, וגם הוצאות משפט בסך 1,000 ₪.

7. המבקשת לא השלימה עם פסה"ד והגישה את בקשת רשות ערעור המונחת בפניי. לאחר עיון בבקשה, המחזיקה ללא צורך ב-11 עמודים, אביא להלן את תמצית הנטען.

לגישת המבקשת, ביהמ"ש קמא נקלע לטעות בהגדירו את "טיסה שהמריאה" בסעי' 1(2) לחוק. כמקובל בענף זה, כעולה מפרוטוקולי ועדת הכלכלה לקראת חקיקת החוק וגם נוכח לשונם של דברי חקיקה מקבילים, כגון הגדרת "זמן טיסה" בסעי' 1 לתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), תשמ"ב – 1981, (להלן: תקנות הטיס) הקובע:

"זמן טיסה" –

(1) לעניין מטוס – פרק הזמן מהרגע שבו המטוס נע

לראשונה לשם המראה ועד לעצירתו הסופית בסוף

הטיסה;"

המבקשת בדיעה כי זמן המראה, הינו הרגע בו מתנתק כלי הטיס מהשרוול (או דלת היציאה), כאשר במקרה זה הוכח כי אירוע זה התרחש בשעה 20:35, קרי באיחור של 7:55 שעות.

עוד יש לציין, כי המבקשת הפנתה לשורה של פס"ד שניתנו בבתי משפט לתביעות קטנות ואשר אמצו את עמדתה הפרשנית.

זו הייתה הטענה העיקרית, ומשתמע מהבקשה כי המבקשת גם מלינה באשר לקביעתו של ביהמ"ש קמא כי לא הוכח שמקור העיכוב בתקלה לא היה בשליטתה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589-ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

8. מנגד, המשיבים טענו בתשובתם, כי בימ"ש קמא צדק עת פירש את "מועד ההמראה" כמועד בו התנתקו גלגלי המטוס מהקרקע וקיבל את עמדת המשיבים לפיה הטיסה המריאה בשעה 20:49, באיחור של למעלה מ-8 שעות.

לטענתם, סעי' 1(2) לחוק קובע כי "טיסה שבוטלה" הינה טיסה שהמריאה באיחור של שמונה שעות לפחות מהמועד הנקוב בכרטיס הטיסה, ובמקרה דנן אין חולק כי המועד הנקוב בכרטיס הטיסה הינו 12:40 וכן אין חולק כי גלגלי המטוס התנתקו מהקרקע בשעה 20:49. על כן, כך נטען, המדובר בטיסה שהמריאה באיחור של למעלה משמונה שעות.

עוד טענו המשיבים, כי החוק הינו חוק צרכני שנועד להגן על ציבור הנוסעים בין היתר מפני עיכובים מצד חברות התעופה ואותו יש לפרש באופן שמטיב עם הנוסע. לטענתם, המילה "המראה" הינה פשוטה וברורה ואיננה זקוקה לפרשנות מעוותת ונוגדת את ההיגיון.

המשיבים הוסיפו וטענו, כי גם אילו תתקבל שיטת המבקשת לפיה ההמראה מתחילה בניתוק המטוס מהשרוול, הרי מהלשון בה נקט המחוקק בסעי' 1(2) לחוק שהינו לשון עבר "טיסה שהמריאה", ברור כי מדובר בתהליך המראה שהסתיים, קרי הסתיים בניתוק גלגלי המטוס מן הקרקע.

דין והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור, בפסק הדין ובתיק ביהמ"ש קמא ובהתאם לסמכותי מכוח תקנה 406(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, החלטתי לקבל את הבקשה וליתן רשות ערעור, עם זאת דעתי היא כי דין הערעור דחיה.

10. כידוע, אמת המידה למתן רשות ערעור על פס"ד של ביהמ"ש לתביעות קטנות הינה מחמירה מזו הנהוגה בבקשות רשות ערעור רגילות, (רע"א 6480/13 אליה דיאס נ' חברת בזק לתקשורת בע"מ, סעי' 9 (1.12.13)). הדבר מתחייב ונגזר מהתכליות העומדות ביסודו של ביהמ"ש לתביעות קטנות שנועד להכריע לרוב בסכסוכים קטנים ופשוטים, להתנהל ביעילות ובמהירות (רע"א 7220/13 אלראי נ' גולדמן, פסקה 8 (10.12.13)). לאור זאת, נקבע לא אחת כי רשות ערעור על פסק-דין של ביהמ"ש לתביעות קטנות תינתן רק כשמדובר בטעות משפטית או עובדתית גלויה וברורה, או כאשר עסקינן בשאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית שביהמ"ש לתביעות קטנות מרבה לדון בה (בר"ע (מחוזי י-ם) 244/90 יאיר נ' פרנקל, תשנ"א (3) 309 (31.12.90)).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589-ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

- 1 כך בענייננו – עסקינן במחלוקת פרשנית שעולה רבות במסגרת תביעות המוגשות לפי החוק,
2 ויעידו על כך ההליכים הרבים שבגדרם בתי המשפט לתביעות קטנות הגיעו למסקנות אף
3 סותרות לעניין הפירוש שנכון לצקת במונח ההמראה בזיקה לחוק.
4
- 5 כך, למשל, בת"ק (רח'י) 8685-01-18 שגיא ויס נ' אלבה סטאר (24.7.18), ת"ק (נתניה) 34135-
6 12-17 דוד כהן נ' אלבא סטאר (25.6.18) ות"ק (פי"ת) 16115-11-15 דוד אלדאורי נ' מונה
7 טורס בע"מ (13.10.16) ביהמ"ש העדיף את הפרשנות בה דוגלת המבקשת כאן; ומנגד בת"ק
8 (ראשל"צ) 21802-08-17 יצחק הראל נ' אתיופיאן איילינס (18.2.18) ביהמ"ש מצא כי
9 ההמראה מתחילה מרגע ניתוק גלגלי המטוס מהקרקע, היינו ההמראה הפיזית.
- 10 11. אני סבור כי ביהמ"ש קמא צדק במסקנתו. לעמדתו בפרשנות המונח "המראה" בזיקה לחוק
11 יש להיצמד לפרשנות הפשוטה, הטבעית ואף המובנת מאליה. בפרשנותה המוצעת המבקשת
12 יוצקת תוכן למונח זה שלא מתיישב עם הלשון, וגם לא עם המטרות העומדות מאחורי
13 חקיקת חוק זה - להלן אנמק עמדתו ביתר פירוט.
14
- 15 12. אפתח את דבריי בחזקה הפרשנית לפיה:
16
- 17 **"קיימת חזקה כי תכלית החקיקה תוגשם אם תינתן לשון**
18 **דבר החקיקה משמעות טבעית, פשוטה ורגילה. חזקה זו**
19 **חשובה היא. זו חזקה (הנחה) חזקה. עם זאת, היא ניתנת**
20 **לסתירה" (אהרן ברק, פרשנות במשפט - תורת הפרשנות**
21 **הכללית (1992), עמ' 118).**
- 22
- 23 חזקה שהפכה זה מכבר לחלק מההלכה המחייבת:
- 24
- 25 **"חזקה היא, כי תכלית החוק תוגשם אם תינתן לשון החוק**
26 **המשמעות הטבעית, הפשוטה והמפורשת; שכן, רק כך יוכל**
27 **המעין בהוראת החוק ללמוד מלשונו על ההסדר הנורמטיבי**
28 **העולה מתוכו. כבר נאמר, כי החוק נועד לציבור, ועליו להיות**
29 **מובע בדרך המובנת לציבור" (בע"מ 164/11 פלוני נ' פלוני,**
30 **פס' 16 (29.4.12)**
- 31

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589 ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מכוחה של חזקה זו, ההיגיון והשכל הישר ובמיוחד שעה שעסקינן בחוק צרכני, כפי שארחיב
2 בהמשך - יש להניח כי המחוקק בנסחו את החוק נקט בלשון פשוטה ורגילה. סביר להניח כי
3 המחוקק בחוק זה כמו בכל חוק צרכני, כיוון לכך שהמסר ייקלט גם ע"י ציבור הצרכנים,
4 אנשים מן הישוב, ולא רק משפטנים הבקיאים ברזי החוק.
5
6 ועוד, בהקשר זה יש להדגיש, כי לו זו הייתה כוונתו של המחוקק לא הייתה מניעה בפניו
7 לגלותה מפורשות בין אם בהוראות החוק או בסעי' ההגדרות. המחוקק הוא שבחר להשתמש
8 במונח שאינו רב-משמעי או סתום הסובל קשת של פרשנויות. סביר להניח כי המחוקק כיוון
9 לפרשנות הרגילה לפיה המראה הייתה ונותרה המראה, ואין היא לא ניתוק המטוס מהשרוול
10 גם לא משער היציאה.
- 11 זו החזקה התומכת בפרשנותו של ביהמ"ש קמא לפיה המראה אינה אלא המראה, אולם .13
12 המבקשת בטיעוניה חותרת לסתירתה ומפנה להגדרת זמן טיסה בתקנות הטיס. אכן
13 במסגרת מלאכת הפרשנות היזקקות לדבר חקיקה נוסף הינה מקובלת :
14
15 **" אקדים ואציין כלל נקוט לפיו על מנת להסיק מהי**
16 **הפרשנות הנכונה עבור מושג כלשהו – כרטיס טיסה**
17 **בענייננו – יש מקום לבחון הוראות חוק שונות, בהן גם**
18 **חקיקת משנה, המתייחסות לאותו המושג" (דנ"א 5783/14**
19 **עו"ד ליאור צמח נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ, פסקה**
20 **79 (12.9.17) (להלן: עניין צמח).**
21
- 22 אולם דווקא ההשוואה עם תקנות הטיס מובילה למסקנה ההפוכה. כזכור המבקשת טענה כי
23 יש להסיק מהגדרת "זמן טיסה" בתקנות הטיס שלעיל, כי ההמראה מתחילה מרגע ניתוק
24 המטוס מהשרוול. ההגדרה אליה מפנה המבקשת לא מתיישבת עם גישתה. בהגדרה זו צוין
25 באופן מפורש, כי "זמן טיסה" לעניין מטוס, הינו **"פרק הזמן מהרגע שבו מטוס נע לראשונה**
26 **לשם המראה"**, כאשר ברור הוא כי מטוס נע לאחר שהוא מתנתק מהשרוול, אך, כפי לשון
27 ההגדרה, לפני ההמראה עצמה אשר מתרחשת בשלב מאוחר יותר.
28
- 29 המבקשת הפנתה לתקנות הטיס ובתקנות אלו נמצאת גם תקנה 78א(א)(ג) אשר בגדרה .14
30 מצוין כי בתכנית הטיסה יש לכלול:
31
32 **"(6) מועד תחילת הטיסה (Off-Block Time)**
33 **המתוכנן והמבוצע בפועל, ומועד ההמראה (Take-Off**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589-ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

"Time"

- 1
- 2
- 3 בתקנה הנ"ל מחוקק המשנה עמד על האבחנה הברורה בין מועד התחלת הטיסה כשהמטוס
- 4 מתחיל לנוע לקראת המראה (שלב שהינו אף אחרי הניתוק מהשרוול), לבין מועד ההמראה
- 5 בפועל.
- 6
- 7 לא זו אף זו, בתקנה 78 שלעיל, מחוקק המשנה ציין כי הביטוי "מועד ההמראה" הינו
- 8 בלועזית "Take-Off Time". מעיון בדו"ח הטיסה (נספח 1 לבקשה), דו"ח אותו ערכה
- 9 והגישה המבקשת עצמה, עולה כי מצוין שמועד ה-"Take-Off" הינו בשעה 20:49, דהיינו
- 10 השעה שלגביה טענו המשיבים כי זוהי שעת ההמראה.
- 11
- 12 הניסוח הינו פשוט ואין כל הצדקה לסבכו באמצעות יציקת משמעויות מורכבות וזרות .15
- 13 להגדרה. הפרשנות הפשוטה והרגילה הינה זמינה, מסתברת יותר, מתיישבת עם ההיגיון
- 14 ועומדת היא בקנה אחד עם התכליות העומדות ביסוד החוק.
- 15
- 16 כפי שצינתי עסקינן בחוק צרכני במהותו, כאשר: **"תכליות דיני הגנת הצרכן הן גישור על**
- 17 **פערי המידע והכוח בין הצרכן לעוסק, ושמירה על האינטרסים של הצרכנים בעצם קיומן**
- 18 **של העסקאות הצרכניות"** (עניין צמח, פסי' 34), דבר שמצדיק אימוץ פרשנות אשר עומדת
- 19 בקנה אחד עם טובת הצרכן - פרשנות אשר מרחיבה את תחולת החוק, כל עוד לפרשנות זו
- 20 עוגן בלשון ומתיישבת היא עם התכלית. אין זה נכון לבחור בפרשנות שהינה רחוקה מהלשון
- 21 ומהתכלית, ואשר כל מטרתה צמצום מלאכותי לתחולת החוק והיקף התפרשות ההגנות
- 22 שבגדרו.
- 23
- 24 לשם ההמחשה נניח כי הנוסעים עלו למטוס שאף נותק מהשרוול והדלתות נסגרו, אלא שאז .17
- 25 החל העיכוב או נמשך. לגישת המבקשת בנקודת זמן זו כל העיכוב שאחרי אין לזקוף לחובתה,
- 26 ויהיו מקורו ומשכו אשר יהיו. דוגמא זו ממחישה עד כמה הפרשנות לה מייחלת המבקשת
- 27 הינה מוקשית. פרשנות זו אינה מתיישבת עם התכלית העומדת ביסוד החוק, ואף מתנגשת
- 28 חזיתית עם תכלית זו ועם טובת הצרכן-הנוסע.
- 29
- 30 גם עיכוב זה יש ליחס למפעיל ולמארגן עד להמראה בפועל, זאת בכפיפות כמובן להגנות
- 31 (חריגים) שקיבלו ביטוי בחוק, ואשר בהתקיימות אחת מהן או יותר המפעיל וגם המארגן יהיו
- 32 פטורים מתשלום הפיצויים.
- 33

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רת"ק 18-11-6589-ALBA STAR נ' פרל ואח'

תיק חיצוני:

18. כעת יש לבחון את טענתה החלופית של המבקשת לפיה ההמראה נמנעה בעקבות תקלה אשר מקימה את החריג הקבוע בסעי' 6 (ה)(1) לחוק.

את טענתה זו המבקשת הציגה בשפה רפה וכללית, ולא בכדי. מעיון בתיק מתברר כי לבד ממסמך (נספח 2 להגנתה) אשר יכול להעיד, אם כי בדוחק, בעניין התרחשותה של תקלה, לא הובאה אף ראיה או עדות למורכבותה של התקלה. המבקשת לא הרימה את הנטל כי לו עשתה כל אשר לאל ידה לא הייתה יכולה למנוע את ביטול הטיסה. הגנה זו אינה אוטומטית ולא בכל תקלה תיחסם תביעתו של הנוסע, אלא רק שעה שכל יסודותיה של הגנה זו הוכחו, כאשר הנטל בהוכחתם רובץ לפתחם של מפעיל ומארגן הטיסה, ובמקרה זה המבקשת לא הרימה נטל זה.

סוף דבר

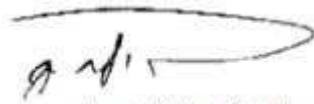
מכל האמור, אני מורה על דחיית הערעור.

מחייב את המבקשת לשלם למשיבים הוצאות משפט ושכ"ט בסכום כולל בסך 5,000 ₪.

העירבון אותו הפקידה המבקשת יועבר למשיבים באמצעות ב"כ לסילוק החיוב בהוצאות שנקבע בהליך זה.

המזכירות תשלח פס"ד זה לצדדים.

ניתן היום, י"א טבת תשע"ט, 19 דצמבר 2018, בהעדר הצדדים.

אברהים בולוס, שופט